

Список використаних джерел:

1. Віртуальна енциклопедія Вікіпедія URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. Про зовнішньоекономічну діяльність Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/15387>
3. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / К.Ю. Величко, В.О. Козуб, Л.Л. Носач, Л.О. Чернишова, О.І. Печенка. Харків: Видавництво «Форт», 2017. 221 с.
4. Бережнюк І. І. Місце митної системи в забезпеченні національної безпеки України. *Збірник наукових праць Донецького державного університету управління «Проблеми та перспективи забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку»*. Серія «Економіка». Т. XVIII, Вип. 301. Маріуполь, ДонДУУ, 2017. с. 114–119.

Тихоліз Тетяна Володимирівна

Заступник начальника управління освіти, культури, молоді і спорту, праці і соціального захисту населення; начальник відділу освіти Зборівської міської ради Тернопільської області

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Освіта – суспільне явище, яке впливає на всі сфери економічного життя суспільства та є вагомим елементом на шляху досягнення високих темпів економічного зростання і добробуту суспільства. Ця сфера займається формуванням знань і вмінь молодого покоління, його вихованням підготовки кадрів. Розбудова сучасної української держави, орієнтованої на високі європейські стандарти, висуває особливі вимоги до діяльності системи освіти, оскільки виникає потреба у чималій кількості спеціалістів, здатних здійснювати

технічне, економічне та організаційне управління. У зв'язку з цим не викликає сумнівів актуальність фінансування освіти в сучасних умовах.

Аналіз значення освіти в сучасному житті та стан української системи освіти дозволяє зробити висновок про необхідність кардинальних змін в існуючій на нинішній момент системі освіти. Нажаль, в умовах економічної кризи, фінансування освіти і науки в повномасштабному обсязі здається неможливим. Саме тому, проблема об'єктивного визначення обсягів фінансування освіти є актуальною, оскільки на часі залишаються важливими питання проведення реформ у системі освіти, створення владою передумов для раціонального використання коштів освітньої субвенції і забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні вимог європейських стандартів [1].

Сучасні умови економіко-політичної нестабільності негативно вплинули на розвиток системи освіти на всіх рівнях, у тому числі на місцевому: відбулось скорочення реальних доходів і зниження економічної активності користувачів освітніх послуг, зменшення реальних бюджетних надходжень і обмеження витрат відповідних навчальних закладів на розвиток освітньої, наукової, господарської діяльності, зниження стимулювання праці викладацького складу, що в майбутньому може призвести до неякісного викладання навчальних дисциплін, гальмування розвитку освітньої діяльності. Незважаючи на збільшення бюджетних видатків на освіту (з 6,3% ВВП у 2009 р. До 6,6% у 2018 р.), ефективність їх використання була і залишається дуже низькою. Понад 70% цих коштів спрямовуються не на освітні потреби, а на зарплату та комунальні платежі. Разом з тим забезпеченість українських шкіл сучасними засобами навчання становить ледь третину від реальної потреби. Розподіл фінансових потоків між школами залежить від кількості учнів, що там навчаються, при цьому не враховуються інші важливі критерії: приміром, стан приміщень закладів освіти [2].

Державним бюджетом на 2019 рік передбачено уже традиційне збільшення видатків на середню освіту. Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам становить 69,6 млрд. грн., що на 13% більше за її

обсяг попереднього року. За оцінкою Асоціації міст України (АМУ), збільшено цю статтю видатків передусім завдяки вдосконаленню формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами. З минулого року кошти виділяють залежно від рівня наповнюваності шкільних класів.

Постановою Уряду в лютому 2019 року внесено зміни до формули розрахунку заробітних плат працівників інклюзивно-ресурсних центрів, а також збільшено кількість ставок асистентів учителів, враховано поділ класів на групи при вивченні окремих предметів. Водночас, дані про кількість учнів все ще беруться станом на 1 вересня поточного бюджетного року. За висновком АМУ, якщо ж використовувати дані року, що передує плановому бюджетному періоду, можна уникнути проблеми недофінансування освітньої субвенції [3].

Уперше закладено субвенції місцевим бюджетам на створення та ремонт спортивних комплексів при загальноосвітніх навчальних закладах (150 млн. грн.), а також на заходи для підвищення якості освіти (1,5 млрд. грн.). Уряд затвердив постанову щодо порядку та умов надання субвенції на підвищення якості освіти із значним запізненням — у квітні 2019 року. Відповідно до Бюджетного кодексу України (ч. 2 ст. 97), порядок та умови надання вперше призначеної субвенції мають бути визначені не пізніше 30 днів з дня набуття чинності державного бюджету, тобто це потрібно було зробити до 30 січня 2019 року. Також у бюджеті на 2019 рік передбачено 2,3 млн. грн. на створення Служби освітнього омбудсмена.

Попри позитивні аспекти бюджетного фінансування галузі освіти у 2019 році все ж таки залишається ряд проблемних моментів, що передбачають необхідність визначення напрямів оптимізації видатків місцевих бюджетів на освіту. Зокрема,

– забезпечення ефективного розподілу видатків місцевих бюджетів на освіту у обсягах, достатніх для функціонування та розвитку освітніх закладів, враховуючи стан їхньої матеріально-технічної бази, а також можливості відтворення потенціалу науково-педагогічних кадрів та розвитку науки;

– посилення контролю та здійснення систематичного аналізу щодо цільового використання бюджетних коштів на освіту на місцевому рівні, забезпечення дієвих механізмів громадського контролю за їх витрачанням;

– удосконалення методів визначення обсягів фінансування закладів освіти та розробка нормативів фінансування із урахуванням мінімальних соціальних стандартів, які дозволять встановити нижню межу обов'язкового фінансового забезпечення розвитку освіти;

– удосконалення механізму фінансування освіти в Україні із урахуванням світового досвіду, зокрема за рахунок переходу на багатоканальне фінансування, прийняття рішучих заходів щодо збільшення та диверсифікації джерел фінансування освіти на місцевому рівні, оптимізації структури видатків місцевих бюджетів на освіту.

Таким чином, в сучасних умовах фінансування освіти за рахунок коштів місцевих бюджетів вимагає кардинального вдосконалення. Оскільки, вітчизняна система бюджетного фінансування освітніх послуг не вирішує ключових завдань щодо перерозподілу ресурсів на користь тих, хто найбільше їх потребує. Тому нагальним постає питання щодо подальшого реформування механізму здійснення видатків місцевих бюджетів на освіту з метою дотримання визначених пріоритетів у реалізації бюджетної політики на місцевому рівні.

Список використаних джерел:

1. Александрова Г.М. Проблеми фінансування освіти на місцевому рівні. *Інтелект XXI*. 2015. № 3. С. 56-69.

2. Глущенко Ю. А. Оптимізація видатків місцевих бюджетів України в системі

місцевого самоврядування. Теорія та практика державного управління. 2015, Вип.3, С.140-149.

3. Бюджет на освіту в 2019 році: 70 мільярдів на НУШ і 35 мільярдів на кадри. URL: <https://osvitoria.media/news/proanalizuvaly-byudzheth-na-osvitu-na-2019-rik-70-mlrd-na-nush-ta-30-mlrd-na-kadry/>

Тиш Василь Іванович

Заступник начальника управління – начальник відділу адміністрування баз даних та супроводження інформаційних систем управління інформаційних технологій ГУ ДПС у Тернопільській області

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Активний розвиток інформатизації та модернізації всіх гілок влади нашої держави вимагає більшої мобілізації всіх сфер управлінської діяльності, не є виключенням і органи Державної фіскальної служби України.

Інформація Державної фіскальної служби України має винятково довідковий характер з метою покращення сервісних функцій цього органу. Проте, саме завдяки їй, платники податків мають можливість сумлінно виконувати свій податковий обов'язок, володіючи достатнім набором відповідної інформації, працювати у правовому полі без відвідувань податкової інспекції.

Головною метою інформаційного забезпечення органів Державної фіскальної служби України є одержання необхідної інформації для ефективного прийняття управлінських рішень. Електронні інформаційні ресурси фіскальної служби розміщені в електронних базах даних, у комп'ютерних системах, системах автоматизованої обробки і передачі даних. Процес опрацювання інформації включає впорядкування послідовності операцій збирання, накопичення, перетворення, відображення, розповсюдження як самих даних, так і інформації, що міститься в них з метою реалізації основних функцій податків та зборів. Підвищення юридичної відповідальності органів ДФС